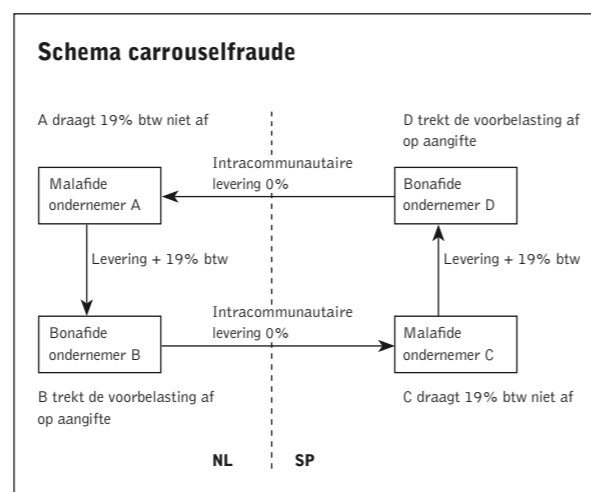

Zit u in een carousel?

Het Europese btw-systeem is zeer fraudegevoelig. Criminelen maken hier gebruik van door zogenaamde 'carousel-fraudes' op te zetten, waarmee – naar schatting – jaarlijks voor € 200 tot € 250 miljard wordt gefraudeerd. Deze vorm van fraude is een doorn in het oog van de Europese belastingdiensten. De FIOD heeft voor de bestrijding een aparte eenheid opgericht. De Nederlandse overheid probeert hard op te treden tegen dergelijke fraudeurs. Ook bonafide ondernemers kunnen ongemerkt deel uitmaken van een carouselfraude met alle gevolgen van dien.

Er bestaan vele varianten op de carouselfraude, maar deze komen veelal op hetzelfde neer. De naam carousel zegt eigenlijk al genoeg. Goederen worden in een hoog tempo verkocht in een cirkel. Veelal bestaan de carroussels uit malafide ondernemers, maar ook bonafide ondernemers kunnen – ongemerkt – terecht komen in een dergelijke carousel. Een carouselfraude kan er als volgt uitzien. Ondernemer Arends uit Nederland is malafide. Deze ondernemer verkoopt goederen aan ondernemer Brand, die ook in Nederland is gevestigd. Arends berekent btw aan Brand. Het probleem is dat Arends deze btw niet afdraagt aan de Nederlandse Belastingdienst. Brand krijgt vervolgens een mooi aanbod van (malafide) ondernemer Costa uit Spanje, om dezelfde goederen direct aan hem door te leveren. Brand ziet eurotekens en factureert aan Costa tegen het 0%-tarief in verband met een intracommunautaire levering. Brand weet niet dat hij betrokken is in een carouselfraude. Costa verwerft de goederen in Spanje zonder btw en levert de goederen door aan ondernemer Draak in Spanje. Costa berekent btw over de transactie, maar evenals Arends voldoet hij de btw niet op aangifte. Draak levert vervolgens de goederen weer terug aan Arends en zo draait de carousel korte tijd op volle toeren, waarna het wordt gestopt en alle activiteiten worden gestaakt. De malafide ondernemers Arends en Costa zijn verdwenen en de bonafide ondernemers Brand en Draak zitten nu met de gebakken peren. Zij kunnen namelijk geconfronteerd worden met flinke naheffingsaanslagen wegens het onterecht toepassen van het 0%-tarief in verband met de intracommunautaire leveringen. Op grond van de Invorderingswet is de leverancier van 'fraudegevoelige' producten hoofdelijk aansprakelijk voor de verschuldigde btw ter zake van de verwerving als hij wist of behoorde te weten dat de btw door de afnemer niet zou worden voldaan.

Toepassen 0%-tarief

Voor het toepassen het 0%-tarief in verband met intracommunautaire leveringen moet een ondernemer aan de hand van boeken en bescheiden kunnen aantonen dat het 0%-tarief terecht is toegepast. Om het 0%-tarief te mogen toepassen bij intracommunautaire leveringen moeten twee voorwaarden worden vervuld:

1. de goederen worden als gevolg van de levering vervoerd van de ene lidstaat naar de andere;
2. in de lidstaat van bestemming wordt voor de goederen een intracommunautaire verwerving aangegeven.

De ondernemer moet dus aan de hand van boeken en bescheiden aantonen dat de goederen daadwerkelijk van Nederland naar een andere lidstaat zijn vervoerd. Hiervoor kan de volgende documentatie als bewijs worden aangevoerd: schriftelijke bevestiging, nota vervoerder, orderbevestiging, vrachtbrief, ontvangstbevestiging, uitschrijving registergoed, factuur, verzekeringspolis transport, betaling, correspondentie met belastingdiensten.

Aan de tweede voorwaarde wordt voldaan als de leverancier over een geldig btw-identificatienummer van de afnemer beschikt. De leverancier is niet verplicht om te controleren of de afnemer in de andere lidstaat daadwerkelijk de btw in verband met de intracommunautaire verwerving heeft voldaan.

Naheffing bij carouselfraude

Bij een carouselfraude wordt in ieder geval niet voldaan aan de voorwaarde dat in de lidstaat van bestemming een intracommunautaire verwerving wordt aangegeven. Daarnaast blijkt vaak dat de vervoersdocumenten vals of onvolledig zijn. Hierdoor loopt de leverancier het risico tegen een naheffingsaanslag aan te lopen, terwijl hij niet eens wist dat hij bij een carouselfraude betrokken was. Gelukkig heeft het Europese Hof van Justitie geoordeeld dat de Belastingdienst het 0%-tarief niet mag weigeren en dus niet kan naheffen als de leverancier te goeder trouw heeft gehandeld en bewijzen heeft aangeboden die op het eerste gezicht duiden op een terechte toepassing van het 0%-tarief, ook als die bewijzen later vals blijken te zijn. Voorwaarde is wel dat de leverancier er alles aan heeft gedaan wat redelijkerwijs van hem kan worden verlangd om er voor te zorgen dat hij niet betrokken raakt bij een carouselfraude.

De vraag is uiteraard wat nu precies van de leverancier verwacht wordt. Naar onze mening betekent dit dat de leverancier zorgvuldig moet nagaan of de afnemer over een geldig btw-identificatienummer beschikt. Ook moet hij aan de hand van boeken en bescheiden kunnen aantonen dat de goederen zijn vervoerd naar een andere lidstaat. Daarbij dient de leverancier de aan hem overlegde bescheiden zorgvuldig te bezien. Hij moet dus niet klakkeloos alle bescheiden accepteren. Indien hij zelf het vervoer regelt, zal het aantonen van het bewijs dat de goederen daadwerkelijk zijn vervoerd over het algemeen niet tot problemen leiden. Het komt echter ook voor dat de afnemer het vervoer regelt. Dan blijkt het vaak lastig om aan te tonen dat de goederen daadwerkelijk zijn vervoerd.

De wetgever heeft voor dergelijke 'afhaaltransacties' bepaald dat de leverancier onder bepaalde voorwaarden ervan mag uitgaan dat het 0%-tarief mag worden toegepast. Deze voorwaarden zijn:

- er is sprake van een afnemer waarmee regelmatig zaken wordt gedaan;
- de afnemer heeft voorafgaand aan het vervoer een volledig ingevulde vervoersverklaring overlegd;
- de ondernemer kan aan de hand van overige boeken en bescheiden aantonen dat het 0%-tarief van toepassing is.

Een tweede voorwaarde is dat de leverancier een geldig btw-identificatienummer van de afnemer aan de Belastingdienst kan overhandigen. De leverancier moet voorafgaand aan een eerste levering de Nederlandse Belastingdienst vragen het door de afnemer opgegeven btw-identificatienummer te verifiëren. Vervolgens moet de leverancier zelf periodiek het btw-identificatienummer verifiëren. Als er bij de afnemer veranderingen optreden, bijvoorbeeld wijziging van naam en adres, dan moet opnieuw worden geverifieerd. Indien later blijkt dat het opgegeven nummer niet juist is, dan zal de Belastingdienst nagaan of de leverancier zich er voldoende zorgvuldig van heeft overtuigd dat de btw-status van de afnemer juist is. Dit wordt aan de hand van feitelijke omstandigheden beoordeeld. Hierbij kunnen de volgende zaken een rol spelen: offertes, bankgaranties, orderbevestigingen, wijze van betaling, aard van de goederen, duur van de relatie, enzovoorts.

02 VIES

Om er zeker van te zijn dat een juiste btw-identificatienummer wordt gegeven, kan het nummer ter verificatie worden aangeboden bij de Belastingdienst. De geldigheid van het btw-identificatienummer kan ook gecontroleerd worden met het zogenoemde VIES-systeem op de website van de Europese Commissie (http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies). Maar let op: aan verificatie via het VIES-systeem kan geen rechtskracht worden ontleend. Sommige landen vermelden slechts of het ingevoerde btw-identificatienummer geldig is, zonder dat de naam van de ondernemer wordt getoond. U kunt in ieder geval wel de geldigheid van het btw-identificatienummer verifiëren.

Tot slot

Indien blijkt dat een leverancier betrokken is geraakt bij een carouselfraude, kan hij in principe niet geconfronteerd worden met naheffingsaanslagen, voor zover hij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs binnen zijn mogelijkheden lag om te zorgen dat hij door de intracommunautaire levering niet bij een dergelijke fraude betrokken is geraakt. ■

Checklist

Een leverancier kan voorkomen dat hij wordt geconfronteerd met naheffingsaanslagen in verband met carouselfraude. Beantwoording van de onderstaande vragen kan helpen bij het onderkennen van het risico dat men is opgenomen in een fraudecarousel.

Levert u fraudegevoelige producten aan ondernemers in een andere lidstaat?

Tot fraudegevoelige producten worden onder meer de volgende producten gerekend:

- telecommunicatie- en computerapparatuur;
- foto-, film-, video- en geluidsapparatuur;
- beeld- en geluidsdragers;
- landvoertuigen, inclusief alle toebehoren en onderdelen zoals autobanden

Levert u binnen korte tijd veelal aan dezelfde ondernemer?

Staan er hoge bedragen op de facturen?

Indien men de bovenstaande vragen bevestigend moet beantwoorden, kan dit er op duiden dat men betrokken is bij een carouselfraude. In dat geval is het advies contact op te nemen met de Belastingdienst. Om eventuele naheffingsaanslagen te voorkomen moet men in ieder geval aan de vereisten voldoen die in dit artikel uiteen zijn gezet.

01 Bereken btw gewoon door

Als er geen volledig ingevulde vervoersverklaring aanwezig is, bereken dan de btw gewoon door aan de afnemer van de goederen. Eventuele naheffingsrisico's kunt u op deze wijze voorkomen.